

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ДАГЕСТАН

Дагестанский научно - исследовательский институт педагогики

им. А.А.Тахо - Годи

Управление образования администрации

МР "Сулейман - Стальский район"

МКОУ "Ашагастальская СОШ"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

Л. Магомедова Магомедова Л.А.

приказ №117

от «29» 08 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

Ф.А. Абдулмеджидова Абдулмеджидова Ф.А.

приказ № 118

от «30» 08 2023 г.

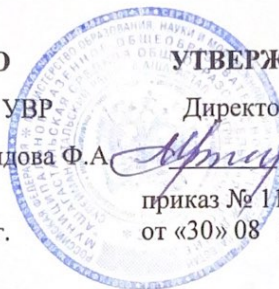
УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Ф.А. Махмудов Махмудов Ф.А.

приказ № 118

от «30» 08 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета « Родная литература (лезгинская) »

для обучающихся 10 - 11 классов

с. Ашагастал , 2023

Гъавурда твадай чар

Лезги литературадай 11- классдин рабочий программа Дагъустан Республикадин образованидин Министерстводи тестикъарнавай БУП-2014 бинеламиш хъанва.

11-классдин рабочий программа «V-XI классар патал лезги литературадин программа» пособидин куьмекдалди, МКОУ «Ашагастальская СОШ» учебный пландихъ къадайвал туьк1уьрнава.

Рабочий программа Гъажи Гашаров авторди туьк1уьрнавай «Лезги литература», 11-класс ктабдин къурулуш вилив хвена кхъенва.

Учебник: «Лезги литература», 11-класс, Гъажи Гашаров, Магъачкъала педагогикадин илимринни ахтармишунрин институтдин издательство, 2003г.

Гъафтеда 2 сят ава, вири 68 сят.

Лезги литература чирунин мурадар ва месэлаяр

Жуван чил ва халкъ к1анзавай, гъейрат ва къанажагъ авай инсанар тербияламишунин карда художественный литература-дихъ зурба метлеб ава. Гъавилай чи милли школайра хайи ва Дагъустандин литератураяр, къилди учебный предметар яз, чир-зава.

V—IX ва X—XI классра к1елзавай курсарик и литературай-рин лап к1иметлу эсерар, абурун тарихдиз ва итимдиз талукъ метлеблу малуматар, ч1ал гуьрчегардай такъатар чирун акатна-ва. Абур литература вилик финин илимдал ва адан къилин исте-мишунрал (искусство уьмуьрдихъ галаз алакълалу хъун, форма-динни манадин садвал ва мсб.) бинеламиш хъанва.

Школада хайи литература к1елунин ва чирунин вилик акъ-вазнавай къилин везифаяр уьмуьрдикай ва тебиатдикай чирви-лер гун, литературадин эсерар к1елиз, аннамишиз ва лезет хку-диз вердишарун, аялар халис инсанпересар ва ватанпересар яз тербияламишун я. Литературадин тарсари к1елзавай аялрик жу-ван ватан ва халкъ, к1унши республикайринни уьлквейрин зегъ-метчи халкъар к1ан хъунин, халкъарин арада дуствилинни стха-вилин, жуван уьлкведал дамах авунин руьгъ кутун лазим я.

Литературадин тарсара муаллимди тухузвай тербиядин к1ва-лах этикадин ва эстетикадин тербия гунихъ галаз алакълалу ийи-да.

Муаллимдин вилик акъвазнавай месэлайрикай сад алай де-вирдин литература алатай девиррин к1венк1вечи литературадихъ галаз алакълалу тирди, адан хъсан терефар давамарзавайди къа-слуруникай ибарат я. Идахъ галаз сад хъиз, литературади гъа-къикъат къалурзавайди, алатай девиррин литературадив текъи-гайла, ам хейлин вилик фенвайди ачухарда. Лезги литература-диз халкъчивал ва инсанпересвал хас я.

Календарно-тематически план

Лезги литература 11- класс

Тарсуни кьил	Сят	Число	Анализ авун патал лазим яз	Алава к1елун патал	Литературадин илим. Критика	Предметрин арада алакьа
Дагъустандин советрин литература (1946-1980)						
Дагъустандин советрин литература	1		Дяведилай гуьгъуьнин йисара Дагъустан- дин советрин литература вилик фин			
Дагъустандин литературадин критика ва литературоведение	1		Дагъустан- дин литера- турадин идейный терефар			
Литературадин илим. Литературоведение. Ч1/2. "3и хайи Ватан" темадай сочинение кхьин (к1валера)	1					
Шагь- Эмир Мурадов. "Дагълара нулар" (са ч1ук хуралай)	2		Поэмада дагъдин хуьре колхоздин электро- станция эцигуни карда халкъдин къегъалви- лер	Шагь- Эмир Мурадов. "Дагъда пакамахъ" , "К1ани- вал бахт я", "Ашкъи- дин сел"		Лезги композитор- ри Шагь- Эмир Мурадован ч1алариз теснифнавай авазар
Къияс Межидов. "Къашкъа духтур"	3		Антон Ефимован къамат. Романдин сюжет, композиция, художест- венный къет1ен- вилер		Соц. реализм. Гь. Гашаров. "Къияс Межидовакай"	Советрин стха халкъариз урус халкъдин куьмек
Ч1/2. "Антон Ефимован къамат" темадай сочинение кхьин	1					
Расул Гьамзатов. "Дагъви	1		Поэмада			

дишегъли"			дишегъли- дин къисметдин месэла гъялун			
"Дидед ч1ал" (хуралай)	1		Дидед ч1алан къуват къалурун			
"Дидедиз"	1		Шиирда дидедиз авай муьгъуьббат къалурун	Расул Гъамзатов "Къве шал"	Огнев В. "Расул Гъамзатов"	Лезги композитор- ри Расул Гъамзатован ч1алариз теснифнавай авазар
"Ч1ал"	1		Ктабдин композиция, образар, къилин метлеб			
"Тема"	2					
Ч1/г. Расул Гъамзатован яратмишунрикай сочинение кхъин	1					
Аткъай Аджаматов. "Миргин крчар". Ч1/г. Изложение. "Кфилдин нагъма" (к1валера)	3		Поэмадин композиция ва ранг ядай такъатар	Аткъай Аджама- тов. "К1амун къерех- дал". М.Ата- баев. "Муь гъуьббат- дикай мах"		Дагъустанда граждан дяве
Юсуф Хаппалаев. "Сад лагъай хвал"	2		Поэмадин халкъдин мецин яратмишун- рихъ галаз авай мукъавал	Юсуф Хаппа- лаев. "Дагъви"	Образ-символ	
К/къ. А.Алем. "Ат1ласдин кисе". И.Гъуьсейнов. "Умуд". М.Жалилов.Шиирар ва поэмаяр	1					
Хизгил Авшалумов. "Къисас". Ч1/г. "Зи рик1 алай шаир" темадай сочинение кхъин (к1валера)	3		Повестда алатай асирда Дагъустан- дин хуьруьн	Мардахай Овшалум. "Судуй- риз", "Чар"	Повесть	

			гьал къалурун. Нуьгдуьдин лежберри девлетлуй- рин аксина женг ч1угун ва къисас къун			
Мут1алиб Митаров. "Чуьнгуьрдикай риваят", "Политрук" (хуралай), "Къве дуьнья"	1		Поэмадин бинедат гьакъикъат- да хъайи вакъиаяр хъун. Поэмадин композиция, къилин			
"Разведка", "Игитвал"	1		образар, художест- венный такъатар	Ш. Шагьмар- данов. "Чуьхвер- рин там"		
"Дяве фейи чуьл"	1					
<i>К/къ. Жамидин. «Ам ваз чидач». Ш. Къафланов. «Къисметдин кфил». С.Керимова.Шиирар</i>	1					
Агъед Агъаев. «Пад хъайи рагъ»	2		Романда алай девирдиз хас хци месэлаяр: намусдин михъивал ва чиркинвал, вафалувал ва вафасузвал		Гь. Гъашаров. «Агъед Агъаевакай»	
<i>Ч1/2. «Пад хъайи рагъ» романдай сочинение кхъин</i>	1					
Забит Ризванов. «Гар чуьлда жеда»	2		Повестдин тема, проблемаяр, композиция ва къилин фикир. Нурбала- динни Назлудин къаматар	Мурадхан Шихверд иев. «Гуьлдес- те»		Лезги халкъди вичин азадвал патал ч1угур женгер
Рашид Рашидов. «Инсан» (хуралай)	1		Поэмадин жанр,			
«Икрамзава за ракъиниз»	1		композиция,	Рашид		

			кылин образар. Ватанперес- вилин ва инсанперес- вилин гыссер	Рашидов. «Гъуълел марф», «Чиже- рин мани»		
Ч1/2. К1елай ктабдиз, шиирдиз, килигай кинофильмдиз рецензия кхъин	1					
Агъмедхан Абу-Бакар («Вирт1един рагар») «Мухтар квахъун»	1		Романдин проблемаяр: жегъил рабочий инсан арадал агун, коллективд ин эсер, муьгъуьббат ва вафалувал. Романдин образар			
«Гъамзат халу»	1					
«Али- Булатни Забида»	1			Агъмед- хан Абу- Бакар. «Къеледа авай руш»		Кинофиль- маяр: «Цавалай цифер алатзава», «Адам ва гъава»
«Передача»	1					
«Вирт1един рагар» роман анализ авун	1					
К/къ. Къияс Межидов. Повестар ва романа. Шагъ- Эмир Мурадов. «Рик1ай- рик1из». Алирза Саидов. Шиирар	1					
Межид Гъажиев. «Им къван, имни терез»	2		Романда инсанар дагъдин хуьрай дуьзенриз куьч хъунин месэла эцигун ва ам к1елзавайди инанмиш жедайвал гъялун. Дагъвийрин четин, амма игитвилин зегъмет къалурун	Жамидин. Сатиради н шиирар	Новеллайрикай ибарат роман. Къ.Акимов. «Межид Гъажиевакай»	
Ч1/2. «Им къван, имни терез»романдай игитрин характеристикадин лишанар квай сочинение кхъин	1					
Алирза Саидов. «Демир»	1		Балладада	Алирза		Лезги

			устлардин къамат. Ам ватанперес- вили чешне хьун	Саидов. «Хцихъ галаз суьгьбет». Лезги Нямет. «Гьар Самурдал атайла»		композитор- ри А. Саидован чIалариз теснифнавай авазар
«Уьмуьрдин жилет» (хуралай). ЧI/г. «Уьмуьрдин жилет» баллададикай сочинение кхьин (кIвалера)	1					
Ибрагьим Гьуьсейнов. «Ислягьвиликай шиирар»	1		Шииррин метлеб ва художест- венный къетIенви- лер	Ибрагьим Гьуьсей- нов. «Ирид лагьай пцуквер». Ханбиче Хаметова. «Руьгьдин къеле»		Лезги композитор- ри И. Гьуьсейно- ван чIалариз теснифнавай авазар
Кадрия. «Муьгьуьббатдикай риваят». (хуралай) ЧI/г. Изложение. «Сулейманан насигьатар» (кIвалера)	2		Поэмадин бинед ногьайрин халкъдин къиса эцигун. Поэмадин образар	Кадрия. «Квадар- зава Чили вичин чIехивал»		
Мегьамед-Загьид Аминов. «Чубан»	1		Шиирра тIебиатдин			
«Вацракай мани»	1		шикилар, ватан ва зегьмет кIан хьун. Шииррин художест- венный къетIенви- лер	Мегьамед -Загьид Аминов.» Гуьзелвал »	Лирика ва адан жуьреяр	
Алай девирдин шиират						
Азиз Алем. Шиирар	1					
Ибрагьим Гьуьсейнов. Шиирар	1					
Анварбег Култаев. Шиирар	1					
ЧI/г. «Дяведилай ислягьвал гуьжлу я» темадай сочинение кхьин	1					
Алай девирдин гьикаят						
А. Магьмудов. Гьикаяяр	1					
К/къ. Ханбиче Хаметова.	1					

<i>Шиирар. Расул Гьамзатов. Шиирар. Кадрия. Шиирар.</i>						
Агъед Агъаев. Гьикаяяр	1					
Феликс Бахшиев. Гьикаяяр	1					
Алай девирдин драматургия						
М. Абасил, А. Атаев, И. Гьуьсейнов, А. Магьмудов, Б. Алибегов. <i>Ч1/г. «Зи рик1 алай пеше» темадай сочинение кхьин (к1валера)</i>	3		Дагъустан- дин драматурги- ядин векилар ва абурун эсерар			
Тикрарун ва чирвилер тартибда тун	3					
<i>Изложенияр патал (ч1алай герек атайла)</i>	2					
Вири сятерин къадар	68					